

Rapport 2014:45

Fastigheten Färlöv 82:1

Färlövs socken, Kristianstads kommun

Arkeologisk förundersökning 2012

Ing-Marie Nilsson

Rapport 2014:45

Fastigheten Färlöv 82:1

Färlövs socken, Kristianstads kommun

Arkeologisk förundersökning 2012

Ing-Marie Nilsson

Fornlämningsnr: 1
Färlövs socken
Kristianstads kommun
Skåne län

Sydsvensk Arkeologi AB

Kristianstad

Box 134

291 22 Kristianstad

Telefon (Regionmuseets växel): 044-13 58 00

Malmö

Erlandsrovägen 5

218 45 Vintrie

www.sydsvenskarkeologi.se

© 2014 Sydsvensk Arkeologi AB

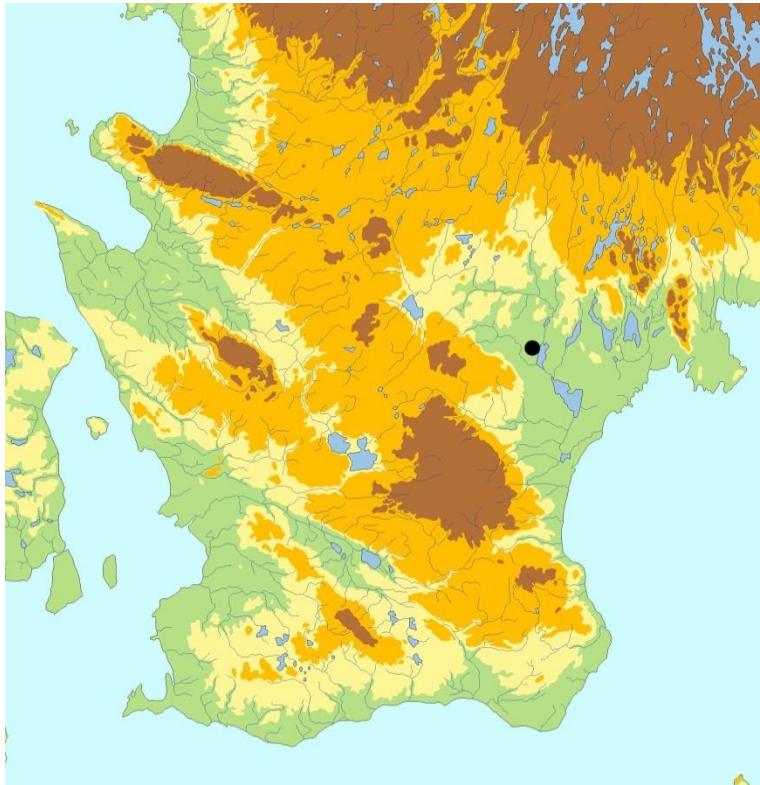
Rapport 2014:45

Omslag: Brunnens läge med runstenen (Färlöv 166) i bakgrunden. Foto: Ylva Wickberg.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle.

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund och syfte	5
Förundersökningen	5
Slutsatser och antikvarisk bedömning	7
Referenser	8
Administrativa uppgifter	9
Bilaga 1. Undersökningsområdets läge	11

Figur 1. Skåne med Färlöv markerat.

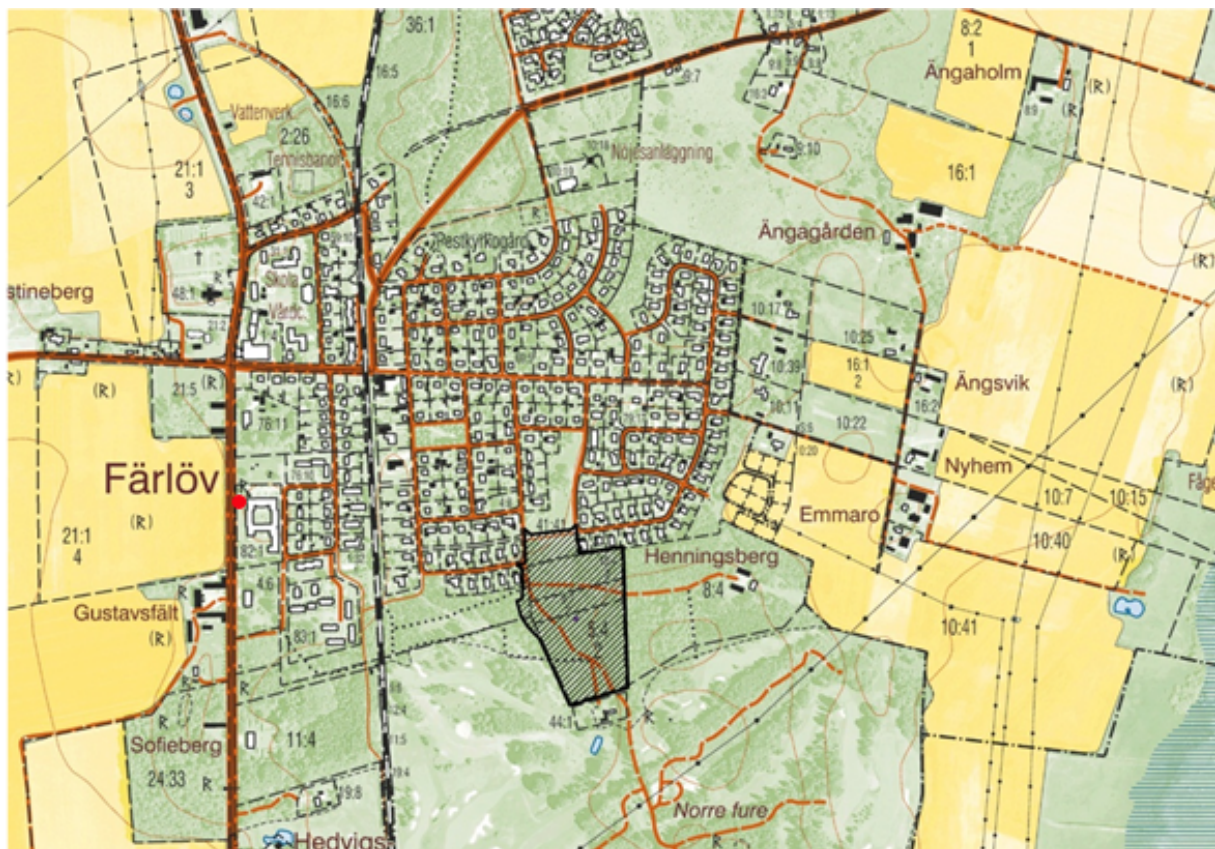

Fig. 2. Utdrag ur fastighetskartan med aktuellt förundersökningsområde markerat (röd prick)

Sammanfattning

Med anledning av installation av en ny stenkista till en äldre sjunkbrunn schaktades en yta om cirka 16 m² inom fastigheten Färlöv 82:1. Området ligger på ett gravfält från järnåldern (fornlämning 1, Färlövs socken), och det fanns risk att gravlämningar kunde komma att beröras av arbetena. Det visade sig emellertid att man i samband med den ursprungliga brunnens tillkomst schaktat ned till samma djup som nu var aktuellt, varför inga orörda lämningar kunde påvisas.

Inledning

Den aktuella fastigheten Färlöv 82:1 ligger inom området för ett gravfält från järnåldern (fornlämning 1, Färlövs socken) och det har vid tidigare arkeologiska undersökningar i området framkommit betydelsefulla lämningar (Björk 2010). Länsstyrelsen i Skåne län beslutade därför att markarbetena skulle ske i förbindelse med en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning. Beslut i ärendet fattades 2012-09-17 (Lst. Dnr. 431-20950-12). Den arkeologiska förundersökningen genomfördes den 4 oktober 2012 av Ylva Wickberg från Sydsvensk Arkeologi AB.

Bakgrund och syfte

AB Kristianstadbyggen har för avsikt att anlägga en ny stenkista för dagvatten när den befintliga anläggningen inte längre var funktionsduglig. Den nya stenkistan skulle anläggas på samma ställe som den befintliga sjunkbrunnen för att undvika onödiga markarbeten. Ett ca 16 m² stort schakt togs upp mellan väg 19 (Wrangels allé) och fastigheten Almhaga. Undersökningsområdet ligger centralt i den västra delen av gravfältet (fornlämning 1, Färlövs socken). I enlighet med Länsstyrelsens beslut (431-20950-12) skulle markarbetena ske under arkeologisk medverkan i form av en schaktningsövervakning. Syftet med den arkeologiska insatsen var att dokumentera och undersöka de eventuella lämningar som blottades i samband markarbetena. I beaktande av vad som tidigare framkommit kunde det i området förväntas att påträffas gravar och gravmonument från järnåldern.

Förundersökningen

Schaktet var 2,8 x 3,7 m stort och grävdes med maskin. Någon meter utanför brunnen framkom på nivån 0,5-0,6 m under nuvarande markyta åtskilliga stenar (0,2-0,3 m stora). Flera av dessa var ställda på högkant på ett sätt som föreföll medvetet gjort, och fyllningen mellan stenarna bestod av något humös, gulbrun sand. Stensamlingen påminde om de stenfundament

Fig. 3. Någon meter sydväst om den gamla brunnen framkom en ansamling stenar. Foto: Ylva Wickberg, 2012-10-04.

Fig. 4. Efter framrensning visade det sig att stensamlingen utgjort en stenkista till den tidigare dagvattenbrunnen. Foto: Ylva Wickberg, 2012-10-04.

som tidigare observerats i förbindelse med skeppssättningar i närområdet. Den initiala tolkningen var därför att stensamlingen utgjort ett fundament till en rest sten, och den rensades fram och dokumenterades med detta i åtanke. Vid den fortsatta schaktningen visade det sig emellertid att det under stenarna fanns modernt material i form av plast och grov makadam. Detta innebär att stenarna alltså *inte* legat i ursprungligt läge. En rimlig tolkning är därför att de fungerat som en stenkista i anslutning till den tidigare sjunkbrunnen.

Det bör dock noteras att stenmaterialets karaktär påminner om det som kan iakttas hos de resta stenarna på det omgivande gravfältet. En hypotes är därför att stenarna i stenkistan kan ha kommit från gravfältet. I så fall kan de indirekt vittna om att viss förstörelse kan ha skett på gravfältet i samband tidigare vattenledningsarbeten.

Slutsatser och antikvarisk bedömning

I samband med byte av en dagvattenbrunn inom fastigheten Färlöv 82:1 genomfördes en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning. Vid undersökningen framkom inget av arkeologiskt intresse, men Sydsvensk Arkeologi AB rekommenderar att alla vidare markarbeten inom detta viktiga fornlämningsområde hålls under noggrann antikvarisk uppsikt.

Referenser

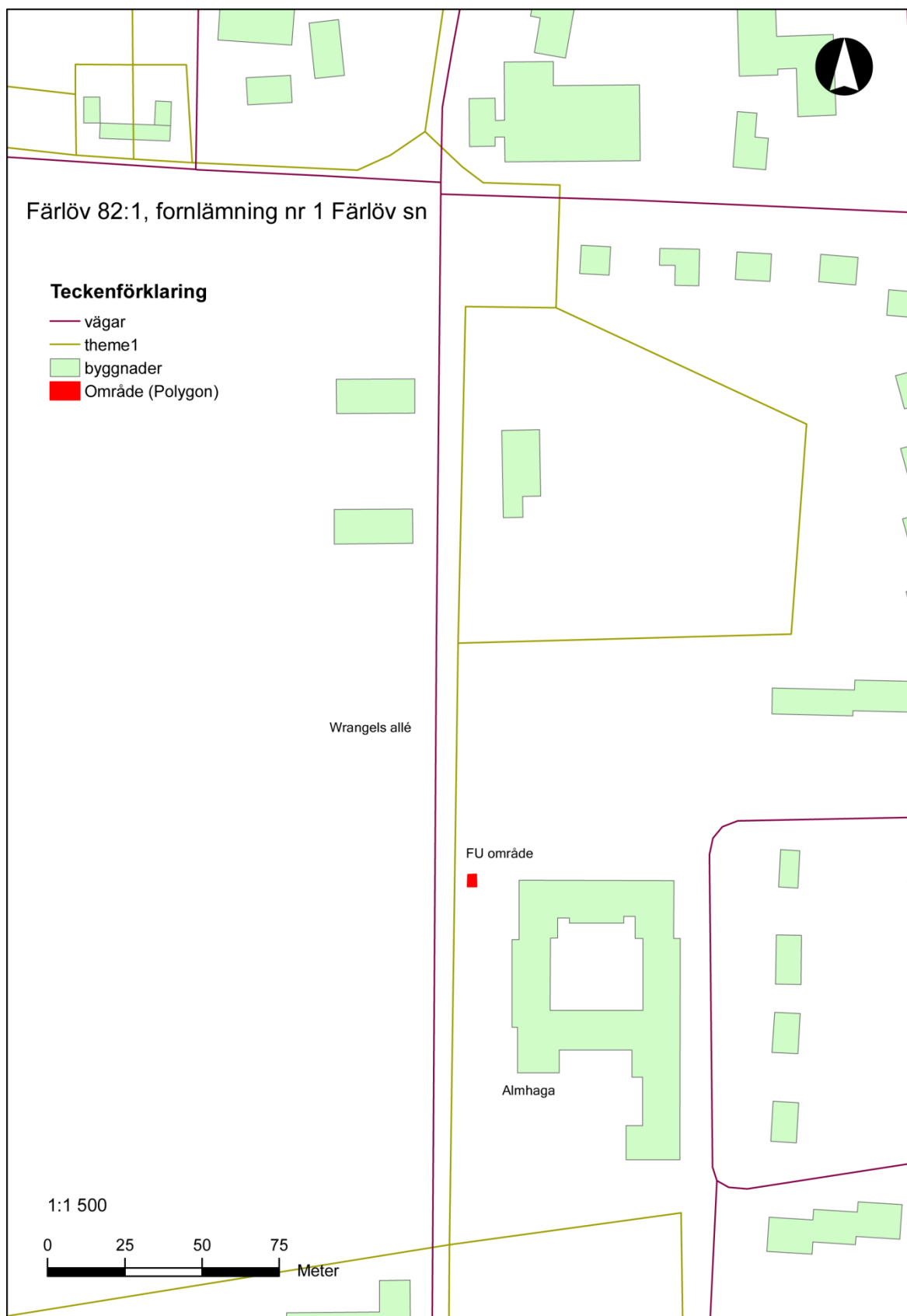
Björk, T. 2010. *Gravfältet i Färlöv. Arkeologiska förundersökningar och undersökningar, 1995-2005*. Regionmuseet Kristianstad/ Landsantikvarien i Skåne Rapport 2010:4.

FMIS, Fornminnesregistret, <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html> (19/8 2014)

Administrativa uppgifter

Sydsvensk Arkeologi AB dnr:	120067
Länsstyrelsen i Skåne dnr:	431-20950-12
Datum för beslut:	2012-09-17
Projektnummer:	SA 120067
Län:	Skåne
Kommun:	Kristianstad
Socken:	Färlöv
Fastighet:	Färlöv 82:1
Läge:	Ekonomiska kartan, blad 3d3i
Koordinatsystem:	RT 90 2,5 gon V
X koordinat:	6217182,43
Y koordinat:	1392813,82
Höjdsystem:	m.ö.h
M ö.h.	18-19 m.ö.h.
Fältarbetstid:	2012-10-04
Antal arbetsdagar:	1
Antal arkeologtimmar:	7
Exploateringsyta:	16 m ²
Undersökt yta:	16 m ²
Personal:	Ylva Wickberg
Uppdragsgivare:	AB Kristianstadsbyggen
Tidigare undersökningar:	1995-1998
Fynd:	-
Dokumentationsmaterial:	Digitala fotografier i Regionmuseets arkiv i Kristianstad. Intrasisprojekt SA_120067.
Kostnader:	16 950 kr (exkl. moms)

Bilaga 1. Undersökningsområdets läge

Sydsvensk Arkeologi AB

Rapporter 2014

1. Hamnen 21:147, Innerstaden 1:14. Malmö stad, Malmö kommun. Arkeologisk förundersökning 2013-2014. Therese Ohlsson.
2. Skabersjö 26:1. Skabersjö socken, Svedala kommun. Arkeologisk förundersökning 2012. Therese Ohlsson
3. Vä 157:5 och 157:9, Vä socken, Kristianstad kommun. Arkeologisk utredning, steg 2, 2013. Tony Björk.
4. Västra Boulevarden, Kristianstad 4:4. Kristianstad stad, Kristianstad kommun. Arkeologisk förundersökning 2013. Therese Ohlsson.
5. Väktaren 4. Malmö stad, Malmö kommun. Arkeologisk förundersökning 2013. Fredrik Grehn.
6. Citadellstaden 2:1. Landskrona stad, Landskrona kommun. Arkeologiska förundersökningar 2013. Fredrik Grehn.
7. Mansdala 3:13. Vä socken, Kristianstad kommun. Arkeologisk förundersökning 2013. Therese Ohlsson.
8. Råvattenledning i norra Åhus. Åhus socken, Kristianstad kommun. Arkeologisk förundersökning 2013-2014. Fredrik Grehn.
9. Vä by, fastigheten Vä 2:35 m.fl. Vä socken, Kristianstad kommun. Arkeologisk förundersökning 2013. Ing-Marie Nilsson.
10. Åhus 14:108 m fl. Åhus socken, Kristianstad kommun. Arkeologisk förundersökning 2011. Bertil Helgesson.
11. Kv. Carolus. Malmö stad, Malmö kommun. Arkeologisk förundersökning 2013. Fredrik Grehn.
12. Heliga Trefaldighetskyrkan. Kristianstad socken, Kristianstad kommun. Arkeologisk förundersökning 2014. Fredrik Grehn.
13. Fastigheten Västerport 11 i Åhus. Åhus socken, Kristianstads kommun. Arkeologisk förundersökning 2013 och 2014. Ing-Marie Nilsson och Therese Ohlsson.
14. Herrestorp 3:2 och 3:3 – hyddor, gravar, gårdar. Vellinge socken, Vellinge kommun. Arkeologisk slutundersökning 2012. Kristian Brink, Karina Hammarstrand Dehman och Bertil Helgesson.
15. Maletofta. Ravlunda 23:3, Ravlunda sn, Skåne. Arkeologiska forskningsundersökningar 2008-2011. Bertil Helgesson.
16. Slottsvången 8. Arkeologisk förundersökning 2014, Helsingborgs stad och kommun. Therese Ohlsson.
17. Tivoliparken. Arkeologisk förundersökning 2014. Kristianstad stad och kommun. Fredrik Grehn.
18. Yngsjö 219:351. Arkeologisk slutundersökning 2012 inom fornlämning Åhus 166 och 167, Åhus socken, Kristianstad kommun, Skåne län. Thomas Linderöth.
19. VA-ledning i Västra Boulevarden. Arkeologisk förundersökning, schaktningsövervakning 2012 – 2013, Kristianstad kommun och stad, Skåne. Thomas Linderöth.
20. Yngsjövägen och Köpmannagatan. Åhus socken, Kristianstad kommun. Arkeologisk förundersökning 2012. Therese Ohlsson.

21. Herrevadskloster. Riseberga socken, Klippans kommun. Arkeologisk förundersökning 2004. Therese Ohlsson.
22. Eskilstorp 2:26. Arkeologisk utredning steg 1, 2014. Eskilstorps socken, Vellinge kommun. Fredrik Grehn.
23. Östra Torp 15:12. Arkeologisk utredning steg 2, 2014. Östra Torp socken, Trelleborgs kommun. Fredrik Grehn.
24. Dybäck 46:6. Arkeologisk utredning steg 2, 2014. Ö Vemmenhögs socken, Skurups kommun. Karina Hammarstrand Dehman och Bertil Helgesson.
25. Gamla Staden 8:1. Arkeologisk förundersökning, schaktningsövervakning 2013 vid Kärnan i Helsingborgs stad. Thomas Linderöth.
26. Fodret 5 & 19. Arkeologisk utredning steg 2, 2014. Tygelsjö socken, Malmö kommun. Fredrik Grehn.
27. VA-ledning i Christian IV:s gata och Västra Storgatan, fornlämning 93. Arkeologisk förundersökning, schaktningsövervakning 2013, Kristianstad kommun och stad, Skåne. Thomas Linderöth.
28. Härlöv 50:38, 50:39 och 50:42. Arkeologisk utredning 2013 inför utbyggnad av återvinningsstation, Kristianstad kommun. Thomas Linderöth.
29. Hyllie 4:2. Arkeologisk utredning steg 2, 2014. Hyllie socken, Malmö kommun. Fredrik Grehn.
30. Konsul Olssons Plats. Arkeologisk förundersökning 2014. Gamla Staden 7:1, Helsingborgs stad och kommun. Fredrik Grehn.
31. Åsumtorp 54:30. Arkeologisk undersökning 2012. Kristianstad socken och kommun. Ylva Wickberg.
32. Vä 157:5 och 157:9. Arkeologisk förundersökning 2014. Vä socken, Kristianstad kommun. Fredrik Grehn.
33. Färlöv 76:10 m fl. Arkeologisk förundersökning 2013. Färlöv socken, Kristianstad kommun. Ylva Wickberg.
34. Färlöv 1:32 och 76:10. Arkeologisk förundersökning 2012. Färlöv socken, Kristianstad kommun. Ylva Wickberg.
35. Norra Åsum 1:3 m fl. Arkeologisk förundersökning 2013. Kristianstad socken och kommun. Ylva Wickberg.
36. Önnestad 112:1. Önnestads socken, Kristianstads kommun. Arkeologisk förundersökning 2014. Therese Ohlsson.
37. Näsby 35:47, Kristianstad, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2013. Thomas Linderöth.
38. Rinkaby 6:2, Rinkaby socken, Kristianstads kommun, Arkeologisk dokumentation, 2014. Anders Edring.
39. Vä by, fastigheten Vä 16:12. Vä socken, Kristianstads kommun. Arkeologisk förundersökning 2014. Ing-Marie Nilsson.
40. Vä by, fastigheten Vä 165:1. Vä socken, Kristianstads kommun. Arkeologisk förundersökning 2014. Ing-Marie Nilsson.
41. Yngsjö 14:59 m.fl. Åhus socken, Kristianstad kommun. Arkeologisk utredning 2013-2014. Fredrik Grehn.
42. Domus 2. Kristianstad stad och kommun. Arkeologisk förundersökning 2013-2014. Therese Ohlsson.
43. Sjögatan, Köpmannagatan och Åbogatan. Åhus stad, Kristianstad kommun. Arkeologisk förundersökning 2014. Therese Ohlsson.
44. Norra Mellby kyrka, Mellby 57:1, Norra Mellby socken, Hässleholms kommun. Arkeologisk förundersökning 2014. Ing-Marie Nilsson.

45. Fastigheten Färlöv 82:1. Färlövs socken, Kristianstads kommun. Arkeologisk förundersökning 2012. Ing-Marie Nilsson.

